

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลนันทรี
อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

บทนำ

ภูมิปัญญาไทยหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน มีหลากหลายตามความถนัดและการปฏิบัติของแต่ละคนซึ่งมีองค์ความรู้ที่มีการหล่อหลอม ชิมชั๊บ บ่มเพาะ คั้นคั่ว ทดลองโดยใช้วิถีชีวิตของตนเองเป็นห้องทดลองขนาดใหญ่ เพื่อทดสอบความถูกต้องแล้วคิดสรรกลั่นกรองสิ่งที่มีคุณค่าแก่ชีวิตแก่แผ่นดิน ถ่ายทอดให้ผู้สืบได้สืบสานทั้งที่เป็นมรดกและทั้งที่เป็นสมบัติทางปัญญา ดังนั้นประสบการณ์ ความคิดและวิถีการดำรงชีวิตของภูมิปัญญาไทยแต่ละท่านล้วนเป็นมรดกทรัพย์ทางปัญญาที่สำคัญของแผ่นดิน กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนนทรี ขอแนะนำภูมิปัญญาไทยหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่น่าสนใจเพื่อประกอบการเรียนรู้วิถีชีวิตการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และใช้ในการปฏิบัติงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลนนทรี เล็งเห็นความสำคัญ และเพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ จึงได้จัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลนนทรี ขึ้น

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลนนทรี

สารบัญ

	หน้า
ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น	1
ประเภทของภูมิปัญญาไทย	1
ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	2-19

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน

หรือภูมิปัญญาพื้นบ้าน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง พินิจความรู้ความสามารถที่ผ่านกระบวนการคิดโดยใช้สติปัญญาของคนในท้องถิ่นมีการเรียนรู้และการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดผลดีงาม มีคุณค่ามีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย (ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย)

ประเภทของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาไทย แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ชาติ และระดับท้องถิ่น

1. ภูมิปัญญาระดับชาติ เป็นภูมิปัญญาที่พัฒนาสังคมไทยให้รอดพ้นจากวิกฤตการณ์ต่าง ๆ

2. ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน คือสิ่งที่แสดงความรู้ ความคิดและการกระทำของบรรพบุรุษของเรา เพื่อที่ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบถนนทรี แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านเกษตรกรรม
- 2) ด้านหัตถกรรม
- 3) ด้านอุตสาหกรรม
- 4) ด้านการแพทย์ไทย
- 5) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 6) ด้านศิลปกรรม
- 7) ด้านภาษาและวรรณกรรม
- 8) ด้านอื่น ๆ (ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม ไทราศาสตร์)

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลนันทรี

นายปราโมทย์ ศรีเนา

ประเภท หัตถกรรม

ข้อมูล นายปราโมทย์ ศรีเนา อายุ 61 ปี บ้านเลขที่ 111 หมู่ 2
บ้านสระบุด ตำบลนันทรี อำเภอบ้านหมี่บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
โทร.087-6186181
ร้าน ส.แสงโมทย์ ตีมีด รับตีมีด ตีขวาน เคียว เลื่อยเกราะ

นางดำเนิน แก้ววงษ์บน

ประเภท หัตถกรรม

ข้อมูล นางดำเนิน แก้ววงษ์บน อายุ 49 ปี บ้านเลขที่ 123 หมู่ 7
บ้านโคกสว่างตำบลนันทรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัด
ปราจีนบุรี โทร.084-653-3759

เป็นผู้รู้ในด้านหัตถกรรมการตะกร้าสานพลาสติกซึ่งเป็น
เครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน ที่ใช้เส้นพลาสติกมาสาน
สามารถสานได้หลากหลายรูปแบบ เช่น ตะกร้าใส่ผ้า, กระเป๋า
ถือ, ถังขยะและอื่น ๆ อีกมากมายซึ่ง และเป็นอาชีพเสริมทำ
รายได้อีกด้วย

นางสมบัติ ผลาหาญ

ประเภท อุตสาหกรรม

ข้อมูล นางสมบัติ ผลาหาญ อายุ 66 ปี บ้านเลขที่ 12 หมู่ 7
บ้านโคกสว่าง ตำบลนันทรี อำเภอบึงนารางบุรี จังหวัด
พิจิตร โทร.081-940-3697

เป็นชาวบ้านเดิมที่ยึดอาชีพผลิตกระเป๋าเข้าแถวด้วย
สังขยานานกว่า 10 ปี ถือว่าเป็นผู้รู้สาขาเทคโนโลยีพื้นบ้าน
นักประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ตระกร้า และกระเป๋าจักสานไม้จากเศษไม้
ยูคาและแถวด้วย สังขยาตามท้องตลาดทั่วไป

นางสำเภา สำเภากาญจนาศิริ

ประเภท อุตสาหกรรม

ข้อมูล นางสำเภา สำเภากาญจนาศิริ อายุ 61 ปี บ้านเลขที่ 22 หมู่ 8
บ้านนนทรี ตำบลนนทรี อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร
โทร.081-296-8439

ทำตระกร้า และกระเช้าดอกไม้ จากไม้ยูคาและเถาวัลย์
โดยผลิตภัณฑ์จักสานจากเครือเถาวัลย์ จะมีลักษณะคล้าย
กับหวาย แต่มีราคาถูกกว่า ซึ่งผลิตภัณฑ์ของตนเองทางกลุ่ม มี
หลากหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นตะกร้าใส่ผลไม้ ขันโตก
หลากหลายขนาด และที่สำคัญตะกร้าของขงขวัญที่นิยมนำไป
จัดเป็นกระเช้า ใส่สินค้าเป็นของฝาก จะเป็นที่นิยมของ
ร้านค้าและห้างสรรพสินค้า

นางบุญลือ จอมพันธ์

ประเภท เกษตรกรรม

ข้อมูล นางบุญลือ จอมพันธ์ อายุ 67 ปี บ้านเลขที่ 17/1 หมู่ 8
บ้านนนทรี ตำบลนนทรี อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร
โทร.092-2837485

ปลูกทุเรียนอินทรีย์ (หมอนทอง 2 เขา) โดยนางบุญลือ
ทำสวนเกษตรอินทรีย์มาได้แล้วกว่า 15 ปี ดูแลสวนทุเรียนด้วย
ตนเองเพียงลำพังด้วยความใส่ใจ นอกจากปลูกทุเรียนแล้ว
ยังมีผลไม้ชนิดอื่นอีก เช่น มังคุด เงาะ ลองกอง เป็นต้น ซึ่ง
จุดนี้ ยังเปิดต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เข้าร่วมชมสวนอีกด้วย

นายไพจิตร จอมพันธ์

ประเภท เกษตรกรรม

ข้อมูล นายไพจิตร จอมพันธ์ อายุ 52 ปี บ้านเลขที่ 117 หมู่ 8
บ้านนนทรี ตำบลนนทรี อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร
โทร.093-2456974

ไร่องุ่นอิงชู (Ingchoo farm) ของ เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.
2561 ปลูกองุ่นแบบอินทรีย์ในโรงเรือน พื้นที่ 2 ไร่ วางระบบ
การให้น้ำแบบสปริงเกอร์ โดยมีองุ่นพันธุ์ต่าง ๆ กว่า 10 สาย
พันธุ์ อาทิ พันธุ์ black opal, root perate, red globe, shine
muscat เป็นต้น ซึ่งขณะนี้ ยังเปิดต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เข้า
ร่วมชมสวนอีกด้วย

นางระตะนะ ศรีวรกุล

ประเภท เกษตรกรรม, การแพทย์ไทย, การจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อมูล นางระตะนะ ศรีวรกุล อายุ 56 ปี บ้านเลขที่ 79 หมู่ 4 บ้าน
คลองยาง ตำบลนันทรี อำเภอบันทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
โทร. 081-650-6085

ปลูกผักอินทรีย์, หมอยาพื้นบ้าน ด้านสมุนไพร รักษา
โรคเบาหวาน ความดัน ภูสวัตร ไฟลามาทุ่ง การอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม (อนุรักษ์ยางนา)

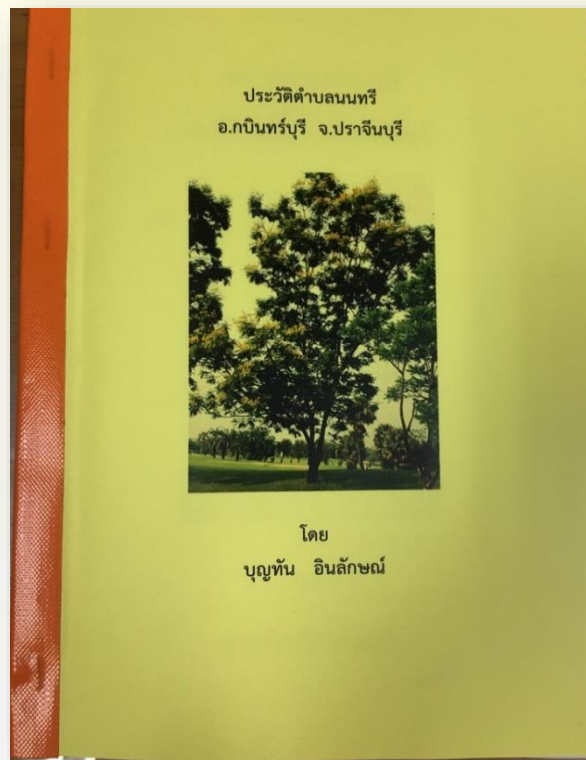

นายบุญทัน อินลักษณะ

ประเภท ภาษาและวรรณกรรม

ข้อมูล นายบุญทัน อินลักษณะ อายุ 96 ปี โทร.037-204144

จัดทำข้อมูลประวัติตำบลนนทรีและประวัติวัดในตำบล
นนทรี ตำบลนนทรี มีหมู่บ้านอยู่กันเป็นกลุ่มๆ และมีบ้านนนทรี
ซึ่งเป็นไม้ยืนต้น มีดอกสีเหลืองและขาวบ้าน ส่วนใหญ่อพยพ
มาจากที่อื่น และมาอยู่รวมกันจึงชื่อถ้านนนทรี ปัจจุบันตำบล
นนทรีมีทั้งหมด 16 หมู่บ้าน

นายสี เผ่าแสง

ประเภท การแพทย์ไทยและอินเดีย (โหราศาสตร์)

ข้อมูล นายสี เผ่าแสง อายุ 75 ปี บ้านเลขที่ 33 หมู่ 11 บ้านวังหรี
ตำบลนันทรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
โทร.086-640-0814

ภูมิปัญญาการรักษาโรค เบาหวาน โรคไต ไฟลามทุ่ง
อัสมาไอ้ไข่ไล่เลือดออก วัณโรค ไข้ทับทิม รักษาด้วยสมุนไพร
ชนิดผง รับทำนายโชคชะตา

นายเจียรน บุปผา

ประเภท การแพทย์ไทย

ข้อมูล นายเจียรน บุปผา อายุ 87 ปี บ้านเลขที่ 28 หมู่ 9
บ้านหนองบัว ตำบลนันทรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัด
ปราจีนบุรี

ภูมิปัญญารักษาโรค เช่น โรคงูสวัด ริดสีดองทวาร โดย
ใช้สมุนไพรรักษา เช่น ต้นหมาดัด เต็มชุมพร ฯลฯ และเป่า
รักษาโรค

นายบำรุง ปาประกอบ

ประเภท การแพทย์ไทย

ข้อมูล นายบำรุง ปาประกอบ อายุ 64 ปี บ้านเลขที่ 30 หมู่ 9
บ้านหนองบัว ตำบลนันทรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัด
ปราจีนบุรี

ภูมิปัญญาการรักษาโรค เช่น โรคงูสวัด โดยเป่า และใช้ยา
สมุนไพร รากไม้ นำมาฝนและทาที่แผล

นางเนาณ์ รุณบุญ

ประเภท การแพทย์ไทย

ข้อมูล นางเนาณ์ รุณบุญ อายุ 79 ปี บ้านเลขที่ 129 หมู่ 16
บ้านหนองดุม ตำบลนันทรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัด
ปราจีนบุรี

ภูมิปัญญาการรักษาโรค โดยใช้สมุนไพร รักษาโรคเบาหวาน
ความดัน ตับ ไข่ทับระดู เจ็บคอ

นายทองใส ทาริณี

ประเภท การแพทย์ไทย

ข้อมูล นายทองใส ทาริณี อายุ 79 ปี บ้านเลขที่ 124/2 หมู่ 16
บ้านหนองดุม ตำบลนันทรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัด
ปราจีนบุรี

ภูมิปัญญารักษาโรค โดยใช้สมุนไพร รักษาโรค เช่น โรค
ผิวดำแดง ผดผื่นพิษยา ยาอายุวัฒนะโดยปั้นเป็นลูกกลอน

นายดี บริรักษ์

ประเภท ศิลปกรรม

ข้อมูล นายดี บริรักษ์ อายุ 72 ปี บ้านเลขที่ 70 หมู่ 12 บ้านหนองข่า
ตำบลนนทรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
เล่นกลองยาว พิณแคนประยุกต์

นายจำปา แก้วดวงษ์

ประเภท ศิลปกรรม

ข้อมูล นายจำปา แก้วดวงษ์ อายุ 65 ปี บ้านเลขที่ 15 หมู่ 15 บ้าน
หนองคุ่ม ตำบลนนทรี อำเภอบึงนารางบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
เล่นกลองยาว พิณแคนประยุกต์ในงานต่าง ๆ

นางสาวณณิดา บริรักษ์

ประเภท อินท (ด้านศาสนา ประเพณี และพิธีกรรม)

ข้อมูล นางสาวณณิดา บริรักษ์ อายุ 67 ปี บ้านเลขที่ 79 หมู่ 4
บ้านคลองยาง ตำบลนนทรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัด
ปราจีนบุรี โทร.087-029-7611

ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลนนทรีเป็นผู้รู้พิธีกรรม
ประเพณี และเป็นผู้ดำเนินการจัดงานประเพณีต่างๆ เช่น
สู้วัวญ่าว ประเพณีโศดยกระทอง ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น

นางทองจันทร์ จันทร์แก้ว

ประเภท อิน๓ (ด้านศาสนา ประเพณี และพิธีกรรม)

ข้อมูล นางทองจันทร์ จันทร์แก้ว อายุ 75 ปี บ้านเลขที่ 22 หมู่ 14
บ้านหนองม่วง ตำบลนันทรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัด
ปราจีนบุรี โทร.062-4633148

การจัดทำพานบายศรี ในงานพิธีต่าง๓

นายพยนต์ แสงธีรณ

ประเภท อินต (ด้านศาสนา ประเพณี และพิธีกรรม ความเชื่อ
โหราศาสตร์)

ข้อมูล นายพยนต์ แสงธีรณ อายุ 56 ปี บ้านเลขที่ 133 หมู่ 16
บ้านหนองดุม ตำบลนันทรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัด
ปราจีนบุรี

ทำบายศรีสู่ขวัญ เช่น บายศรีแต่งงาน บายศรีบวชนาค
รับตั้งศาลพระภูมิ เป็นคนทรงเจ้าเข้าทรง เช่น ทรงปู่ ชีวก
เทพอินทร์ศวร รักษาโรค ทำพิธี สะเดาะเคราะห์

